

Vergaderjaar 2004–2005

XX-B

Verzoekschrift namens de heer A. de Smit en mevrouw J. de Smit-Mukasarambu te Goes (XX-A)

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 mei 2005

Naar aanleiding van uw bovenvermeld Verzoekschrift deel ik u het volgende mee.

Adressanten, de heer A. de Smit, en zijn echtgenote, mevrouw J. de Smit-Mukasarambu, hebben in 1999 vijf kinderen uit Rwanda geadopteerd. De kinderen zijn in november 2002 naar Nederland gekomen. In de aangiften inkomstenbelasting 1999 tot en met 2002 hebben adressanten uitgaven voor levensonderhoud van de kinderen in aftrek gebracht, terwijl dat op basis van het wettelijk regime vanaf 1 januari 2000 niet meer mogelijk was. De aangiften 1999 en 2000 zijn geautomatiseerd afgedaan en gevolgd. De aangiften 2001 en 2002 zijn gecorrigeerd. Dit had tot gevolg dat adressanten de bij de voorlopige aanslagregeling verleende teruggaven dienden terug te betalen. Nadat het bezwaar tegen de definitieve aanslag over 2001 was afgewezen, hebben adressanten afgezien van overige rechtsmiddelen en verzocht om toepassing van de hardheidsclausule. Dit verzoek heb ik afgewezen. Vervolgens hebben adressanten een verzoekschrift gericht aan de Commissie voor de Verzoekschriften uit de Eerste Kamer (hierna: de Commissie).

In mijn reactie op uw verzoek om inlichtingen van 27 juli 2004, kenmerk BCPP 2004-01726, heb ik aangegeven op welke gronden ik van oordeel ben dat de hardheidsclausule geen toepassing kan vinden, maar dat ik adressanten heb geattendeerd op een mogelijke opening om op grond van een overgangsregeling alsnog in aanmerking te kunnen komen voor kinderbijslag over de betreffende jaren. Overeenkomstig het voorstel van de Commissie heeft de Kamer mij vervolgens uitgenodigd om adressanten alsnog tegemoet te komen op grond van de hardheidsclausule, indien zij niet voor de bedoelde overgangsregeling in aanmerking mochten komen.

Namens adressanten heeft de FNV op 20 september 2004 bij de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) een aanvraag om kinderbijslag ingediend over de periode van 1 oktober 1999 tot en met 31 december 2002. Ter beoordeling van deze aanvraag heeft de SVB in de eerste plaats onder-

zocht of in dit geval aanleiding bestond voor toepassing van een terugwerkende kracht van vijf jaar. Op grond van de Algemene Kinderbijslagwet (hierna: AKW) kan het recht op kinderbijslag niet vroeger ingaan dan een jaar voorafgaand aan het kwartaal waarin de aanvraag om kinderbijslag is ingediend. In bijzondere gevallen kan kinderbijslag evenwel worden toegekend met een terugwerkende kracht van maximaal vijf jaar. In de eerste instantie heeft de SVB de aanvraag afgewezen, omdat meer dan een jaar was verstreken na afloop van het kalenderkwartaal waarop de aanvraag betrekking had. In de bezwaarfase heeft de SVB echter geconcludeerd dat sprake is van een bijzonder geval en dat op de aanvraag de maximale terugwerkende kracht van vijf jaar kan worden toegepast.

Vervolgens heeft de SVB het recht op kinderbijslag over de periode van het vierde kwartaal 1999 tot en met 2002 beoordeeld. Op 1 januari 2000 is de Wet beperking export uitkeringen (hierna: Wet BEU) in werking getreden. Op grond van deze wet hadden adressanten voor de jaren 2000 tot en met 2002 in beginsel geen recht op kinderbijslag voor de in Rwanda verblijvende kinderen. Voor op 1 januari 2000 bestaande gevallen is echter een overgangsregeling getroffen voor een periode van drie jaar. Om voor deze overgangsregeling in aanmerking te komen dienden adressanten al in het vierde kwartaal 1999 recht te hebben op kinderbijslag. Daartoe moest worden vastgesteld of in dit kwartaal werd voldaan aan de zogenoemde onderhoudseis. De SVB heeft geconcludeerd dat adressanten niet hebben aangetoond in het vierde kwartaal van 1999 ten minste € 1765,20 te hebben bijgedragen in het onderhoud van de in Rwanda verblijvende kinderen en derhalve in dit kwartaal geen recht op kinderbijslag hadden. Dit heeft tot gevolg dat adressanten voor de jaren 2000, 2001 en 2002 evenmin in aanmerking komen voor de overgangsregeling. De beslissing van de SVB is bij beschikking op bezwaar op 27 januari 2005 aan adressanten meegedeeld.

Nu het verzoek om toekenning van kinderbijslag is afgewezen, komt de vraag aan de orde of aan adressanten met toepassing van de hardheidsclausule alsnog een fiscale tegemoetkoming kan worden verleend voor de jaren 2001 en 2002. Ik merk hierover het volgende op.

Op grond van artikel 6.14 van de Wet IB 2001 bestaat geen recht op aftrek van uitgaven voor levensonderhoud van kinderen jonger dan 30 jaar, indien de belastingplichtige voor het kind recht heeft op kinderbijslag, dan wel indien voor het kind het recht op kinderbijslag volgens artikel 7b van de AKW is uitgesloten. Zoals ik in mijn vorige brief heb aangegeven, is deze laatste beperking opgenomen in de fiscale wetgeving in verband met de inwerkingtreding van de Wet BEU per 1 januari 2000. De Wet BEU heeft tot doel een betere handhaafbaarheid van uitkeringen mogelijk te maken. Op grond van deze wet bestaat geen recht op kinderbijslag voor een kind dat op de eerste dag van het kalenderkwartaal niet in Nederland woont. Export van uitkeringen is wel mogelijk naar EU-landen en naar landen waarmee Nederland een bilateraal verdrag heeft gesloten waarin handhavingafspraken zijn opgenomen.

Indien een belastingplichtige op grond van de Wet BEU geen recht op kinderbijslag zou hebben, maar op grond van de Wet IB 2001 wel recht zou hebben op aftrek van uitgaven voor het levensonderhoud van het kind, zou de werking van de Wet BEU kunnen worden belemmerd. Blijkens de Memorie van Toelichting zouden landen minder snel bereid zijn tot het sluiten van een verdrag met Nederland, indien de kinderbijslaguitkeringen werden vervangen door een fiscale tegemoetkoming. Bovendien zouden dan de uitvoeringsproblemen niet worden opgelost, maar slechts worden verplaatst van de in beginsel beter

geëquiperde Sociale Verzekeringsbank naar de hiertoe niet uitgeruste Belastingdienst. Tevens wilde de wetgever voorkomen dat een deel van de beoogde opbrengst van de Wet BEU zou weglekken via de buitengewone lastenafrek. (Memorie van Toelichting, Wet van 16 december 1999, Stb. 556, Kamerstukken II, 26 852, nr. 3).

Uit het voorgaande volgt dat de aftrekbeperking van artikel 6.14 uitsluitend in belastingwetgeving is opgenomen in verband met de invoering van de Wet BEU. De wetgever heeft de aftrek van uitgaven voor levensonderhoud van kinderen bewust uitgesloten in de situatie dat het recht op kinderbijslag is uitgesloten op grond van de Wet BEU om de werking van deze wet niet te belemmeren. Van onbedoelde gevolgen bij onverkorte toepassing van de belastingwetgeving kan in zoverre dan ook geen sprake zijn.

Niettemin heb ik naar aanleiding van uw verzoek onderzocht of het mogelijk is om adressanten alsnog een fiscale tegemoetkoming te verlenen, aangezien de overgangsregeling voor de kinderbijslag voor belanghebbenden geen soelaas biedt en de voorwaarden voor het recht op kinderbijslag in gevallen als het onderhavige ook niet volledig aansluiten op de voorwaarden voor de fiscale aftrek van uitgaven levensonderhoud. Mede daarom heb ik in dit bijzondere geval aanleiding gevonden om met toepassing van de hardheidsclausule de aftrek van uitgaven voor levensonderhoud van kinderen in de jaren 2001 en 2002 alsnog toe te staan. Daarbij acht ik het van belang dat sprake is van een situatie waarin belastingplichtigen vóór de wetwijziging per 1 januari 2000 recht hadden op aftrek als buitengewone lasten wegens uitgaven tot voorziening in het levensonderhoud van kinderen jonger dan 27 jaar en ten gevolge van de wetwijziging in samenhang met de invoering van de Wet BEU na 1 januari 2000 geen recht meer hadden op aftrek van de uitgaven van levensonderhoud van deze kinderen, terwijl de omstandigheden niet zijn gewijzigd. Uit de wetsgeschiedenis blijkt niet dat de wetgever bewust heeft afgezien van het treffen van een fiscale overgangsregeling voor deze bijzondere gevallen.

De Staatssecretaris van Financiën,
J. G. Wijn